

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

Sprawozdanie z Międzynarodowej Letniej Szkoły "International Summer School: Scientific excellence – origins, research, results"

26-30 października 2020 roku (online)

26-30 października 2020 roku odbyła się Międzynarodowa Letnia Szkoła dla doktorantów: *International Summer School: Scientific excellence – origins, research, results*, zorganizowana przez Wydział Studiów Edukacyjnych, wspólnie z Wydziałem Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, poświęcona źródłom i rezultatom doskonałości naukowej oraz metodologii badań nauk społecznych. Inicjatorką i główną koordynatorką projektu, a jednocześnie przewodniczącą komitetu naukowego była prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, Prodziekan ds. studiów doktoranckich i współpracy międzynarodowej na Wydziale Studiów Edukacyjnych. W organizację przedsięwzięcia zaangażowali się m.in. dr hab. prof. UAM Michał Klichowski, dr Bartosz Hordecki, dr hab. prof. UAM Paulina Pospieszna, dr hab. prof. UAM Tomasz R. Szymczyński, dr Marcin Gierczyk oraz dr Anna Sakson-Boulet, a całość inicjatywy wspierali Dziekani obydwu Wydziałów: prof. dr. hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz prof. dr hab. Andrzej Stelmach.

Z założenia spotkanie mistrzów-profesorów z uczniami-doktorantami miało odbyć się w formule stacjonarnej w uniwersyteckim ośrodku z bazą noclegową i salami wykładowymi, niemniej utrzymujące się zagrożenie epidemiczne COVID-19 zmusiło organizatorów do podjęcia decyzji o przesunięciu terminu spotkania na październik 2020 r. oraz zmianie formuły jego realizacji na tryb zdalny, co w efekcie okazało się wymagającym wyzwaniem, chociażby z uwagi na różnice w strefach czasowych (wykładowcy biorący udział w szkole pochodzili z różnych kontynentów) czy też samą ideę szkoły letniej, która nie jest zwyczajną konferencją, lecz przestrzenią do naukowych dyskusji, merytorycznych debat, budowania sieci kontaktów (naukowy networking), włączania młodych badaczy w struktury międzynarodowej sieci badawczej i do wymiany akademickich doświadczeń.

Zaproszenie do wygłoszenia gościnnych wykładów plenarnych i przeprowadzenia autorskich warsztatów metodologicznych przyjeły profesorowie z renomowanych zagranicznych ośrodków naukowych, jak m.in. Oxford University, University of Birmingham, National Chengchi University Taiwan, Freie Universität Berlin, czy Saint Louis University USA oraz pracownicy naukowci Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Program 5-dniowego spotkania obejmował dodatkowo konsultacje indywidualne z profesorami oraz trzy panele doktorantów. W wydarzeniu wzięło udział ponad 50 doktorantów – reprezentantów dyscyplin wchodzących w obszar nauk społecznych: pedagogiki, politologii, psychologii, kognitywistyki, geografii społecznej i prawa. Do spotkania dołączyli także profesorowie z Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KNP Polskiej Akademii Nauk oraz sześcioro doktorantów z Oxfordu, zarekomendowanych przez prof. Paulinę Kewes (Jesus College and Faculty of English Language and Literature, University of Oxford). Projekt został sfinansowany z grantu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W poniedziałek 26 października wydarzenie zainaugurowała Rektor UAM prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, witając zaproszonych gości oraz wyrażając nadzieję, że Międzynarodowa Szkoła Letnia będzie nie tylko płaszczyzną inspirowanych i merytorycznych obrad, ale także początkiem naukowo-akademickich przyjaźni. Następnie podczas sesji otwierającej kolejno głos zabrali: Prodziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, Prodziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa prof. dr hab. Robert Kmiecik, Prorektor kierujący Szkołą Dokorską UAM prof. dr hab. Przemysław Wojtaszek, Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska oraz Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa prof. dr hab. Andrzej Stelmach.

Po oficjalnym otwarciu moderatorzy pierwszej sesji plenarnej prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik i dr Marcin Gierczyk poprosili o zabranie głosu pierwszego z zaproszonych prelegentów, prof. Christoph Wulfa z Freie Universität Berlin, który wygłosił wykład: *Education as Human Knowledge in the Anthropocene. Transition Through Mimesis and Rituals*. Następnie prof. Paulina Kewes z Oxford University w swoim wystąpieniu *Interdisciplinary research: opportunities and challenges* omówiła korzyści płynące z prowadzenia badań interdyscyplinarnych, jak również wskazała na wyzwania, z którymi mierzy się badacz realizujący badania z pogranicza dyscyplin naukowych. Pierwszą sesję wykładów plenarnych zakończył wykład gościnny dr. Toma Harrisona z University of Birmingham: *Alleviating Online Harms Through Character Education*. W drugiej sesji plenarnej, moderowanej przez dr hab. Prof. UAM Paulinę Pospieszna i prof. dr. hab. Roberta Kmiecika, wystąpiła dr Susann Worschech z European University Viadrina, która w wykładzie: *Using Social Network Analysis (SNA) in Social Sciences* zapoznała uczestników wydarzenia z możliwością implementacji metody analizy sieciowej w badaniach społecznych. Pierwszy dzień obrad zakończyły konsultacje doktorantów z zagranicznymi gośćmi: dr. Tomem Harrisonem, prof. Christophem Wulfem i dr. Felixem Kravatzkem.

Kolejnego dnia, we wtorek sesję plenarną, moderowaną przez dr hab. prof. UAM Paulinę Pospieszna i dr. hab. prof. UAM Michała Klichowskiego, otworzył wykład dr. Félix Krawatzka: *Focus Groups and Qualitative Data Analysis in Social Sciences* dotyczący metodologii badań fokusowych i jakościowej analizy danych w naukach społecznych. Następnie prof. dr hab. Zbyszko Melosik w swoim wystąpieniu: *Identity of researcher: between traditional status and unstable evaluation* opowiedział o tożsamości współczesnego badacza, a dr Krzysztof Brzeziński w: *Embarking on a research project: my PhD in economic theory* przedstawił doktorantom proces tworzenia projektu badawczego na przykładzie *własnej dysertacji doktorskiej z teorii ekonomii*. W dalszej części sesji plenarnej prof. dr hab. Andrzej Stelmach wygłosił wykład *Political systems and methodology of their research*, którego tematyka koncentrowała się wokół metodologii badań systemów politycznych. Z kolei w ostatnim wystąpieniu: *The Use of Comparative Education Methods – the selected case studies* prof. dr hab. Tomasz Gmerek omówił metody pedagogiki porównawczej opartej na wybranych studiach przypadków.

Po części wykładów plenarnych dr hab. prof. UAM Paulina Pospieszna przeprowadziła warsztat *Writing and publishing in international peer-review journals and publishing houses* z publikowania w czasopismach i wydawnictwach zagranicznych. Prowadząca udzieliła doktorantom wskazówek, jak zmaksymalizować swoje szanse na publikację wyników projektu badawczego w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Drugiego dnia szkoły letniej doktoranci także mieli możliwość skonsultowania przygotowywanych projektów badawczych, tym razem z innymi badaczami: prof. Pauliną Kewes, dr Susan Worschech i dr. Krzysztofem Brzezińskim. Podczas indywidualnych spotkań zainteresowani doktoranci mogli przedstawić w pigułce obszar swoich naukowych pasji, poddać merytorycznej ocenie projekt naukowy stanowiący fundament rozprawy doktorskiej, a przede wszystkim przedyskutować wątpliwości związane z metodologią zaplanowanego postępowania badawczego.

Trzeci dzień szkoły letniej zainaugurowali moderatorzy pierwszej tego dnia sesji plenarnej – dr Anna Sakson-Boulet i dr Bartosz Hordecki. Jako pierwszy wykład wygłosił prof. Ian Gaad: *The 'History of the Book': thinking about books and the people who make them, sell them, and read them*, który wzbudził w doktorantach refleksję nad historią i losem tradycyjnych książek. Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska w swoim wystąpieniu *In the grip of science – about the way of creating a scientific workshop* opowiedziała o budowaniu warsztatu naukowego badacza. Następnie dr hab. prof. DSW Dorota Gołębiak w wykładzie *Ethnographic oriented action research in academic teacher education: ideas, states, practices* odniosła się do idei, strategii i praktyk w etnograficznie zorientowanych badaniach w działaniu w akademickiej edukacji nauczycieli. Sesję wykładów zakończyło wystąpienie dr. Jaremy Drozdowicza: *School and cultural assimilation. Dimensions of assimilation politics in Education*, które przybliżyło doktorantom tematykę polityki asymilacyjnej w edukacji.

W drugiej sesji plenarnej, moderowanej przez dr. hab. prof. UAM Tomasza R. Szymczyńskiego i dr. Bartosza Hordeckiego, prof. Filippo Marsili wygłosił re-

ferat: *Heaven is Empty: Ethnocentrism, Cultural Projections and the Study of China in the West*. Podobnie jak podczas wcześniejszych dni wydarzenia, po zakończonym wykładzie zainteresowani doktoranci mogli odbyć indywidualną konsultację z prof. Filippem Marsilim, aby omówić koncepcję metodologiczną przygotowywanego projektu badawczego.

Czwartkową sesję plenarną otworzył wykład dr. hab. prof. UAM Radosława Fiedlera *Perceptions and Misperceptions in decision-making processes. USA-Iran as a case study*. Kolejny prelegent, prof. Juan Loius Fuentes z Complutense University of Madrid w Hiszpanii w wystąpieniu *Academic writing for educational researchers* omówił proces tworzenia publikacji i zwrócił szczególną uwagę na trzy jego kluczowe etapy: planowanie, pisanie i recenzję. Po części wykładowej doktoranci wzięli udział w warsztatach metodologicznych. Pierwszy dwuczęściowy warsztat *Introduction to Survey Research (including Survey Experiments) in Social Sciences* przygotowany przez Annę-Lenę Honig i dr. Christiana Gläbel wprowadził doktorantów w problematykę badań ankietowych. Kolejny z warsztatów *Towards methodology of translation in social science*, autorstwa dr. hab. prof. UAM Tomasza R. Szymczyńskiego, dr. Bartosza Hordeckiego i dr. Anny Sakson-Boulet, dotyczył rozwijającej się metodologii przekładu w naukach społecznych. Podczas ostatniego warsztatu dr Marcin Gierczyk z Uniwersytetu Śląskiego zapoznał doktorantów z tematyką *problem-based supervision*. Czwarty dzień szkoły letniej zakończyły konsultacje z prof. Juanem Loiušem Fuentesem.

W piątek doktoranci wysłuchali ostatniego wykładu w sesji plenarnej. W wystąpieniu: *The Passage West? Transference of Meaning in a Global World* prof. Kai Marschal z National Cheng Chi University na Tajwanie opowiedział uczestnikom o transmisji znaczeń w globalnym świecie. Następnie doktoranci mieli możliwość konsultacji projektu badawczego z zagranicznymi gośćmi: prof. Kai Marschalem, Anną-Leną Honig i dr. Christianem Gläbel.

Program ostatniego dnia letniej szkoły wypełniły przede wszystkim wystąpienia doktorantów, które zaplanowano w trzech panelach, zarówno anglo- jak i polskojęzycznych. Wykład wprowadzający *Social constructions of university rankings* w pierwszym panelu wygłosiła prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik. Następnie doktoranci zaprezentowali referaty w języku angielskim dotyczące przygotowywanych przez siebie projektów badawczych: Jakub Adamczewski – *Great Teachers, Great Schools. A short story about Finnish educational excellence*; Piotr Baranowski – *Meta-systemic transformation model – complexity in international relations and beyond*; Agata Trębacz – *Children with speech sound disorders in the classroom setting. Peer relationships and literacy skills as the important areas of specific support*; Beata Iwanicka – *Experiencing motherhood in the narratives of women with impaired hearing*; Natalia Szulc – *The reality of migrants in reception systems. Research methodology*; Aleksanda Galus – *Civil society in Ukraine: public attitudes towards NGOs and activism*; Olena Bandurina – *The re-establishment of Polish-Israeli diplomatic relations in the 1990s in the light of social constructivism*.

Wykład wprowadzający *Determinanty doskonałości naukowej młodych badaczy*, autorstwa dr. hab. prof. UAM Michała Klichowskiego, otworzył obrady w drugim panelu. Następnie swoje referaty zaprezentowało pięcioro prelegentów:

Żaneta Garbacik – *Zagrożenie stresem i wypaleniem zawodowym wśród pracowników naukowo-dydaktycznych wyższych uczelni*; Anna Sobczak – *Sukces społeczno-zawodowy absolwentów szkół wyższych w warunkach inflacji dyplomu akademickiego*; Ewelina Milart – *Młodość akademicka w kontaktach między sobą – real vs virtual*; Agnieszka M. Barwicka – *Wyzwania edukacji zdalnej w czasie pandemii COVID-19*; Emilia Wiczorek – *Mistrzostwo w zawodzie nauczyciela – dylematy współczesności*.

W ostatnim panelu, zainaugurowanym wykładem dr. Bartosza Hordeckiego *Doskonałość naukowa w przestrzeni poznańskich tradycji akademickich*, wystąpiło siedmioro doktorantów, którzy z pasją opowiadali o swoich naukowych zainteresowaniach i obszarach badawczych: Radosław Trepanowski – *Masculine brand personality and feminine brand personality scale – Polska adaptacja*; Daria Szykowna – *Przykładowe techniki behawioralne stosowane w pracy z uczniami z ASD i niepełnosprawnością intelektualną: zasady efektywnego wykorzystania, pułapki, stereotypy*; Agnieszka Nymś-Górna – *Pomiędzy ochroną zdrowia a pracą penitencjarną – osadzeni z niepełnosprawnością w zakładach karnych i aresztach śledczych*; Marlena Kaźmierska – *Choroba jako społeczne tabu na przykładzie endometriozy*; Alicja Ławiak – *Motywy dorosłości w autoidentyfikacjach młodzieży akademickiej – badania własne*; Daria Wrona – *112 lat rozwoju, czyli historia cosplayu*; Monika Bieńkowska – *Upodobania muzyczne oraz elementy kultury nastolatki ze środowisk zmarginalizowanych na przykładzie Domu Opiekuńczo-Wychowawczego im. Bł. M. Karłowskiej w Poznaniu*.

Słowem podsumowania należy dodać, że ożywione obrady oraz inspirujące, ciekawe poznawczo dyskusje trwały od wczesnych godzin porannych do późnych godzin wieczornych. Intensywny czas pierwszej edycji Międzynarodowej Szkoły Letniej urzeczywistnił, jak przyznała prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, „ideę niewidzialnego college’u – wspólnoty naukowców z całego świata i młodych adeptów nauki, ponad granicami państw i ramami instytucjonalnymi, poza hierarchią akademicką”¹. Co więcej, interdyscyplinarny charakter wydarzenia zwrócił uwagę jego uczestników na wielość sposobów myślenia o problemach badawczych z obszaru nauk społecznych, politycznych, ekonomicznych, czy kulturowych. Zaproszeni wykładowcy reprezentowali różne podejścia badawcze, co w efekcie zaowocowało bogatą tematyką wydarzenia. A jak można przeczytać w wywiadzie, „ta interdyscyplinarność wnosi powiew świeżości do naszego myślenia, jest źródłem nowych impulsów i pomysłów badawczych”².

O sukcesie pierwszej edycji Międzynarodowej Szkoły Letniej, zorganizowanej w trudnych czasach pandemii, świadczy zaangażowanie oraz satysfakcja doktorantów i pracowników naukowych Uniwersytetu. Organizatorzy wyrażają przekonanie, że niewątpliwie wydarzenie to powinno wpisać się w harmonogram corocznych inicjatyw uniwersyteckich.

Agata Trębacz

ORCID 0000-0002-2889-0776

¹ Fragment wywiadu udzielonego przez prof. dr hab. Agnieszkę Gromkowską-Melosik Radiu Meteor [dostęp: 29.12.2020].

² Tamże.